

TERVEZET!

A belügyminiszter

.../2013. (...)
B M r e n d e l e t e

a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról

A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 93. § (3) *e*) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 3. alcím tekintetében a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 93. § (3) bekezdés *d*) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § *h*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. Értelmező rendelkezések

1. §

E rendelet alkalmazásában

a) lakótér: a menekültügyi őrizettel (a továbbiakban: őrizet) érintett, menekültkénti vagy oltalmazottkénti elismerését kérő külföldi (a továbbiakban: menedékkérő) elhelyezésére, biztonságos őrzésére szolgáló, huzamos emberi tartózkodásra alkalmas épület vagy épületrész, amely magában foglalja a lakóhelyiséget, az étkezésre, a szabadidő eltöltésére alkalmas közösségi, mosdó-, zuhanyozó-, WC-, valamint az elkülönítő helyiségeket;

b) rendkívüli esemény: az őrizetet érintő természeti katasztrófa, továbbá minden olyan esemény, tevékenység vagy mulasztás, amely a menedékkérő, a menedékkérők őrzéséért, kíséréséért, szállításáért és ellátásáért, valamint e feladatokat végrehajtó állomány irányításáért felelős személyek és az ellenőrző személyek életét, testi épségét, egészségét, a befogadó központ rendjét sérti vagy súlyosan veszélyezteti, így különösen

ba) a menedékkérő által a befogadó központban elkövetett bűncselekmény, szökés, vagy ezek kísérlete,

bb) a befogadó központ munkatársainak jogszerű eljárásával szembeni csoportos ellenszegülés,

bc) a befogadó központ rendjének csoportos megzavarása, valamint

bd) a menedékkérő öngyilkossági kísérlete vagy szándékos egészségkárosítása, vagy halála.

2. Az őrizet szabályai

2. §

Az őrizet végrehajtásának helye a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal által fenntartott menekültügyi őrzött befogadó központ (a továbbiakban: befogadó központ).

3. §

- (1) A menedékkérő a befogadó központba csak a menekültügyi hatóság őrizetet elrendelő határozata alapján fogadható be. Az őrizet végrehajtása csak az őrizet elrendeléséről szóló határozat, illetve az őrizet meghosszabbításáról rendelkező bírósági határozat alapján hajtható végre.
- (2) A befogadáskor a menedékkérőt szállító általános rendőrségi feladatokat ellátó szerv (a továbbiakban Rendőrség) a befogadó központ részére az őrizetet elrendelő határozaton kívül átadja az menedékkérő arcfényképét, az értéktárgyairól és pénzéről készített jegyzék másolatát, továbbá – amennyiben a menedékkérően külsérelmi nyom látható – az orvosi látteleletet.
- (3) A befogadást meg kell tagadni az (1) bekezdésben meghatározott határozat hiánya esetén.

4. §

- (1) A menedékkérő csak előzetes orvosi vizsgálat után, a vizsgálatot végző orvos írásbeli egyetértése alapján helyezhető el közösségben.
- (2) Nem helyezhető el közösségben az a menedékkérő, aki fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó. A fertőző beteg vagy kórokozó-hordozó menedékkérőt a többi menedékkérőtől el kell különíteni és haladéktalanul értesíteni kell a befogadó központ helye szerint illetékes egészségügyi államigazgatási szervet.
- (3) Amennyiben a menedékkérő egészségi állapota miatt nem helyezhető el befogadó központban, haladéktalanul egészségügyi intézménybe kell szállítani.
- (4) A származási országában vagy azon kívül kínzás, nemi erőszak vagy egyéb erőszakos cselekményeket elszenvedett különleges bánásmódot igénylő menedékkérőnek a befogadáshoz szükséges vizsgálatot végző orvos véleménye alapján biztosítani kell az említett cselekményekkel okozott sérülések megfelelő szakorvosi kezelését.
- (5) Ha a különleges bánásmódot igénylő menedékkérő egyéni helyzetére tekintettel indokolt, a befogadó központban belül elkülönített elhelyezést kell számára biztosítani.
- (6) A kínzást, nemi erőszakot vagy a pszichikai, a fizikai vagy a szexuális erőszak más súlyos formáját elszenvedett menedékkérő megfelelő rehabilitációs, szükség esetén mentálhigiénés ellátása és szaktanácsadása érdekében az befogadó központban egészségügyi ellátást végző orvos, illetve pszichiáter írásbeli javaslata alapján a befogadó központ vezetője jelzéssel él az illetékes egészségügyi intézmény felé.
- (7) A család egységének fenntartását – lehetőség szerint – a különleges bánásmódot igénylő személy elkülönített elhelyezése során is biztosítani kell. A befogadó központba történő befogadás során elsődlegesen a kiskorú mindenek felett álló érdekeinek szem előtt tartásával kell eljárni.
- (8) A családok, illetve házastársak számára a családi együttélés alapvető feltételeinek megfelelő elkülönített lakóteret kell biztosítani.

5. §

- (1) A 4. § (1) bekezdésében meghatározott orvosi vizsgálatnak ki kell terjednie
 - a) a menedékkérő testsúlyának megállapítására,
 - b) a menedékkérően lévő külsérelmi nyomok megállapítására (láttelelet) vagy annak megállapítására, hogy a menedékkérőn külsérelmi nyomok nem találhatók, valamint
 - c) a külsérelmi nyomok okára.
- (2) Ha a menedékkérően külsérelmi nyomok találhatók, ennek tényét a befogadó központ vezetője jegyzőkönyvben rögzíti, valamint a menedékkérő számára biztosítja a keletkezés okáról és körülményeiről történő nyilatkozattétel lehetőségét. A nyilatkozatot, illetve a nyilatkozattétel megtagadását a befogadó központ vezetőjének jegyzőkönyvben kell rögzítenie. A jegyzőkönyvet két tanú jelenlétében kell az menedékkérőnek és a befogadó központ vezetőjének aláírnia.

(3) A láttelepet, valamint a (2) bekezdésben meghatározott jegyzőkönyvet a befogadó központ törvényességi felügyeletét ellátó ügyésznek meg kell küldeni.

6. §

(1) A menedékkérőt befogadásakor jogairól és kötelezettségeiről anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven, írásban – a jogokat és kötelezettségeket, a vele szemben alkalmazható kényszerítő eszközök alkalmazásának lehetőségét, valamint a jogorvoslatról szóló tájékoztatást tartalmazó tájékoztató átadásával – vagy szóban tájékoztatni kell. A tájékoztatás átvételét, illetve a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről szóló jegyzőkönyvet a menedékkérő saját kezűleg aláírja, írástudatlansága esetén kézjegyével látja el. Írástudatlan menedékkérő szóbeli tájékoztatása két tanú jelenlétében történhet. A tanúk a jegyzőkönyvet saját kezűleg aláírják.

(2) A menedékkérőt a befogadás napján el kell látni étkezési, tisztasági és ágyfelszereléssel, valamint ágyneművel.

(3) Az elhelyezéskor a menedékkérő számára ki kell jelölni a lakóhelyiséget, a külön fekvőhelyet, valamint a birtokában tartható tárgyak elhelyezésére szolgáló tároló eszközt.

7. §

(1) A befogadó központ rendjének fenntartása érdekében a befogadó központ vezetője által meghatározott napirendet a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója hagyja jóvá. Ettől eltérni csak rendkívüli esemény bekövetkezése esetén a befogadó központ vezetőjének engedélyével lehet.

(2) A napirendben meg kell határozni a befogadó központ sajátosságaira figyelemmel a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítésének rendjét, így különösen

a) az éjszakai pihenőidő időpontját,

b) az étkezések időpontját,

c) az orvosi rendelési időt,

d) a távbeszélő és az internetszolgáltatás használatának időtartamát,

e) a látogatás időpontját,

f) a kifogás, kérés, panasz, közérdekű bejelentés előterjesztésének rendjét,

g) a dohányzással kapcsolatos rendelkezéseket, valamint

h) a balesetvédelmi és tűzvédelmi előírásokat.

8. §

(1) A menedékkérő – a (2) bekezdésben meghatározottak kivételével – a lakótérben található helyiségeket az őrizet időtartama alatt, a napirendben foglaltak szerint szabadon használhatja és az befogadó központ erre kijelölt részein korlátozás nélkül mozoghat. A WC-helyiségekhez való korlátozásmentes hozzáférést a menedékkérő részére napszaktól függetlenül biztosítani szükséges.

(2) A menedékkérő köteles a számára kijelölt lakóhelyiségben tartózkodni,

a) ha a jogszabályban meghatározott módon tudomására hozott jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatás ellenére kötelezettségeit lényegesen megszegte,

b) a rendkívüli esemény bekövetkezése esetén, a rendkívüli esemény elhárításának időtartama alatt, valamint

c) az éjszakai pihenőidő alatt.

(3) Amennyiben a menedékkérő a befogadó központ rendjének megszegésével saját és mások testi épségét veszélyezteti, az egészségügyi szakszemélyzet előzetes véleményének figyelembevételével – a szükséges ideig, de legfeljebb 24 óra időtartamra – a befogadó központ elkülönítő helyiségében helyezhető el (elkülönítés). Az elkülönítés indokáról a menedékkérőt anyanyelvén vagy az általa

értett nyelven haladéktalanul tájékoztatni kell. Az elkülönítés időtartama alatt a befogadó központ egészségügyi szakszemélyzete a menedékkérő egészségi állapotát folyamatosan ellenőrzi. Amennyiben az intézkedés alapjául szolgáló körülmény elhárult, a menedékkérőt az orvosi vizsgálatot követően a közösségbe visszahelyezik.

(4) A rendkívüli esemény, illetve a (2)-(3) bekezdésben meghatározott események miatti korlátozó intézkedéseket azonnal meg kell szüntetni, ha az intézkedés alapjául szolgáló körülmények elhárultak.

9. §

A menedékkérők elkülönített elhelyezését szolgáló lakóhelyiségen kívül lévő közösségi és étkezésre szolgáló helyiséget, valamint a szabadlevegőn tartózkodás céljából kialakított udvart a menedékkérők nemüktől függetlenül egyidőben használhatják, a szociális munkások által szervezett közösségi programokon részt vehetnek.

10. §

(1) A lakóhelyiségben a menedékkérők számára személyenként a Kormány rendeletében meghatározott légteret és mozgásteret, világítást és – a fűtési idényben – fűtést kell biztosítani.

(2) Naponta háromszori – 14 éven aluli menedékkérő esetében ötszöri – étkezést kell biztosítani.

(3) A menedékkérő részére naponta legalább 10900 joule energiatartalmú ételmezt kell biztosítani. Az ételmezésnél a menedékkérő egészségi állapotát, korát, és – lehetőség szerint – vallásának étkezési előírásait figyelembe kell venni. Terhes és kisgyermekes anyának, valamint kiskorúnak naponta tejterméket és gyümölcsöt, illetve – ha az egészségügyi okból indokolt – ezekkel egyenértékű más ételmiszert kell biztosítani.

11. §

(1) A menedékkérő ellenőrzés nélkül tarthat kapcsolatot

a) a meghatalmazott jogi képviselőjével, illetve a részére kirendelt ügygondnokkal,

b) a jogi segítővel,

c) az olyan társadalmi szervezet vagy alapítvány képviselőjével, amelynek alapszabályában vagy alapító okiratában a szervezet céljai között az emberi jogok védelme szerepel,

d) a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód megelőzésére alakult Európa Tanácsi bizottság, az Egyesült Nemzetek Szervezete és az Európa Tanács emberi jogok védelmére feljogosított szervezetei e célból kiküldött tagjával,

e) a magyar jogszabályok által az emberi jogok védelmére feljogosított szervezet, illetve a mozgásszabadság korlátozásának ellenőrzésére jogosult hatóság vagy szervezet tagjával, valamint

f) – saját kezdeményezésére – a hazája Magyarországon akkreditált diplomáciai képviselőjével, konzuli tisztségviselőjével, vagy ennek hiányában olyan állam képviselőjével, amely érdekei képviseletét ellátja.

(2) A menedékkérő – vallásgyakorlás céljából – ellenőrzés nélkül tarthat kapcsolatot az egyház (felekezet) képviselőjével.

(3) A menedékkérő és hozzátartozója, valamint az (1)-(2) bekezdésben meghatározottaktól különböző más személyek közötti kapcsolattartásra (látogató fogadása) előzetes egyeztetés szerinti időpontban kell biztosítani. A látogatás gyakorisága nem korlátozható.

(4) A menedékkérő – ha ez a befogadó központ rendjét, biztonságát nem veszélyezteti – a befogadó központ vezetőjének engedélyével egyidejűleg több látogatót is fogadhat.

(5) Látogató fogadására

a) munkanapon a hivatali munkaidőben, vagy

b) munkaszüneti napon a hivatali munkaidőnek megfelelő időben kerülhet sor.

12. §

(1) A távbeszélőn történő kapcsolattartásra csak a befogadó központ által biztosított készüléken, az menedékkérő költségére kerülhet sor. A távbeszélőn történő beszélgetés időbeli korlátozása kizárólag a befogadó központ biztonságának, illetve az őrizet végrehajtásának veszélyeztetése esetén, vagy a pihenőidő alatt lehetséges.

(2) A telefonbeszélgetés – a 11. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel folytatott beszélgetés kivételével – biztonsági okból ellenőrizhető. Ha a telefonbeszélgetés a befogadó központ biztonságát, illetve az őrizet végrehajtását veszélyezteti, az erre vonatkozó figyelmeztetés után megszakítható. Az ellenőrzés lehetőségéről a menedékkérőt tájékoztatni kell.

13. §

(1) A menedékkérő kapcsolattartása levelezés útján is gyakorolható. A levelezés gyakorisága nem korlátozható. A levelezés költsége a menedékkérőt terheli.

(2) A menedékkérő saját költségén csomagot fogadhat, amely az évszaknak megfelelő ruhaneműt, fehéreneműt, tisztasági szert, dohányárut, könyvet, sajtóterméket, íróeszközt, írólapot, továbbá nem romlandó élelmiszert tartalmazhat. A csomagfogadás gyakorisága nem korlátozható.

(3) A menedékkérő saját költségén csomagot küldhet. A csomagküldés gyakorisága nem korlátozható.

14. §

(1) A menedékkérőnek a 11. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel történő levelezése tartalmilag nem ellenőrizhető. Ha alapos indok merül fel arra nézve, hogy a menedékkérő részére érkező levél nem a borítékon megjelölt feladótól származik, a levelet a menedékkérő jelenlétében – két tanú előtt, jegyzőkönyv felvétele mellett – kell felbontani. Az ellenőrzés csak a feladó ellenőrzésére szolgálhat.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározottak kivételével a menedékkérő levelezésének, csomagjának tartalma biztonsági, illetve közegészségügyi okból ellenőrizhető. A levelezés ellenőrzésének tényét a menedékkérővel közölni kell, a csomag átvizsgálását a menedékkérő jelenlétében kell végrehajtani.

(3) Amennyiben az ellenőrzött levél a befogadó központ biztonságát, illetve az őrizet végrehajtását veszélyezteti, és a veszélyeztető jelleg nem szüntethető meg, a levél nem továbbítható. A levél továbbításának megtagadását a menedékkérővel közölni kell.

(4) Az őrizet végrehajtásának ellenőrzésére jogosult hatósághoz címzett, az őrizet végrehajtásával kapcsolatos kifogást, kérést, panaszt, közérdekű bejelentést tartalmazó levelet, illetve az emberi jogok védelmét ellátó – a 11. § (1) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott – szervezethez címzett levelet soron kívül kell továbbítani. Az egyéb levél továbbításáról két munkanapon belül kell gondoskodni, illetőleg a menedékkérőnek érkezett levelet két munkanapon belül kell kézbesíteni.

15. §

(1) A menedékkérő az őrizet végrehajtása során alkalmazott intézkedés, illetve az intézkedés elmulasztása miatt panaszt terjeszthet elő. A panasznak a sérelmezett intézkedés végrehajtására –1 ha jogszabály kivételt nem tesz – nincs halasztó hatálya. A menedékkérő az őrizet végrehajtásának körülményeire vonatkozóan és az e rendeletben meghatározott esetekben kérelmet terjeszthet elő.

(2) A menedékkérő panaszáról, kérelméről a befogadó központ vezetője – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – nyolc napon belül írásban dönt. A menedékkérő a döntés ellen annak közlésétől számított nyolc napon belül a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatójához fordulhat, aki az ügyben tizenöt napon belül dönt.

(3) Ha a menedékkérő panasza bántalmazásra vagy embertelen, megalázó bánásmódra utal, a panaszt a befogadó központ vezetője köteles haladéktalanul, de legkésőbb a panasz benyújtásától számított öt napon belül a befogadó központ törvényességi felügyeletét ellátó ügyészhez továbbítani.

(4) A panaszokról és a kérelmekről sorszámozott nyilvántartás készül, amely tartalmazza a megtett intézkedést is.

(5) A beadványok benyújtására lezárt gyűjtődobozt kell rendszeresíteni, amelyet a menedékkérők számára hozzáférhető közterületen kell elhelyezni, és amelyet a befogadó központ vezetője minden munkanap ürít.

(6) A panasz, illetve a kérelem tárgyában hozott döntést a menedékkérővel közölni kell.

16. §

(1) A menedékkérő az őrizet végrehajtásával kapcsolatos ügyben közvetlenül fordulhat a befogadó központ törvényességi felügyeletét ellátó ügyészhez, és kérheti az ügyész általi meghallgatását.

(2) A menedékkérő az őrizet végrehajtásával kapcsolatos ügyben közvetlenül fordulhat

a) az alapvető jogok biztosához, valamint

b) az emberi jogok védelmét ellátó – a 11. § (1) bekezdés c)-e) pontjában meghatározott – szervezethez.

(3) A menedékkérő jogorvoslati jogának érvényesüléséről a befogadó központ vezetője gondoskodik.

17. §

(1) A menedékkérőnek az őrizet végrehajtásával összefüggő jogai gyakorlásához és kötelezettségei teljesítéséhez szükséges tolmácsolás és fordítás költsége a befogadó központot terheli.

(2) Ha a menedékkérő az őrizet végrehajtásával össze nem függő ügyben tolmács közreműködését igényli, a tolmácsot a menedékkérő költségére kell biztosítani.

18. §

(1) A menedékkérő számára a megfelelő személyi felszerelési tárgyakat, szükség szerint az évszaknak megfelelő ruházatot, a tisztálkodáshoz, valamint a lakóhelyiség tisztaságának fenntartásához szükséges eszközöket a befogadó központ biztosítja. A menedékkérő a ruházata megóvásáról, tisztán tartásáról, valamint az általa használt lakóhelyiség tisztán tartásáról maga gondoskodik, az ehhez szükséges feltételeket a befogadó központ biztosítja.

(2) Kiskorú menedékkérő számára az életkorának megfelelő speciális higiéniai eszközöket kell biztosítani. A tisztálkodáshoz szükséges – kiskorú menedékkérő esetében a speciális – higiéniai eszközöket szükség szerint, de legalább havonta pótolni kell.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti tárgyak és eszközök körét a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója határozza meg.

19. §

(1) A menedékkérő a személyes használati tárgyain túlmenően nem romlandó élelmiszert, továbbá az orvos által engedélyezett gyógyszereket tarthat magánál.

- (2) A menedékkérő nem tarthat magánál a befogadó központ biztonságára, rendjére, illetve a saját vagy mások életére, testi épségére veszélyes tárgyakat, anyagokat.
- (3) A befogadó központ a menedékkérőnél tartható személyes használati tárgyak mennyiségét az elhelyezés körülményeitől függően korlátozhatja. A korlátozás alá eső tárgyakat a befogadó központ letétként kezeli.
- (4) Letétbe kell venni a menedékkérőnél lévő értéktárgyakat, továbbá a személyazonosságot igazoló okmányokat is. A menedékkérőnél lévő fizetőeszközt – a menedékkérő kérelme alapján – letétbe kell venni.
- (5) A menedékkérő kártérítési felelősségét megalapozó jogerős és végrehajtható döntés alapján a kár megtérítésére a letétbe vett fizetőeszköz visszatartható.
- (6) A menedékkérő a tulajdonát képező pénztétléről és a pénztétethez átutalt fizetőeszközének felhasználásáról szabadon rendelkezik.
- (7) A menedékkérő saját költségére – a befogadó központ vezetője által meghatározott időben és módon – a befogadó központ területén engedéllyel forgalmazott terméket, így különösen élelmiszert, tisztálkodási eszközt, levelezésre szolgáló cikkeket, illetve telefonkártyát vásárolhat.

20. §

- (1) A menedékkérő a kijelölt körletrészen a közművelődési, illetve a sportolási lehetőségeket, valamint a könyvtárat szabadon használhatja, továbbá rádióműsort hallgathat, a televízió műsorát nézheti.
- (2) A befogadó központban családjával tartózkodó kiskorú menedékkérő számára biztosítani kell a korának és fejlettségének megfelelő oktatási és szabadidős tevékenységhez szükséges feltételeket, illetve eszközöket, így különösen játszószoza használatát, gyermekpedagógus vagy speciálisan képzett szociális gondozó által nyújtott foglalkoztatást. A tanköteles kiskorú fejlettségi szintjének megfelelő oktatás biztosítása érdekében a befogadó központ vezetője haladéktalanul megkeresi az befogadó központ helye szerint illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalát.
- (3) A menedékkérő az általa használt helyiségek tisztán tartásában való közreműködés kivételével más munkára nem kötelezhető.

21. §

Az őrizet során a menekültellátási feladatokat a befogadó központ szociális munkásai látják el, amely tevékenysége keretében a szociális munkás

- a) elvégzi az újonnan érkezők regisztrációját, a nyilvántartást folyamatosan vezeti,
- b) szükség szerint egyéni esetkezelést biztosít,
- c) szervezi a szabadidő hasznos eltöltését lehetővé tevő közösségi programokat,
- d) ellátja a szabad felhasználású havi költőpénz folyósításával kapcsolatosan rá háruló feladatokat,
- e) közreműködik a befogadás anyagi feltételei keretében nyújtott ellátások biztosításában,
- f) gyermekek veszélyeztetése esetén azonnali jelzéssel él a gyermekjóléti szolgálat felé,
- g) intézkedik az őrizetbe vett gyermek köznevelési intézménybe történő beíratása iránt,
- h) szükség szerint közreműködik a menedékkérők egészségügyi ellátásának szervezésében, figyelemmel követi a menedékkérők egészségi állapotát, szükség esetén a házorvos felé jelzéssel él,
- i) segítséget nyújt a menedékkérő hatósági ügyeinek intézésében, szükség esetén segíti a kapcsolattartást, valamint
- j) közreműködik a konfliktusok megelőzésében, a kialakult konfliktus rendezésében.

22. §

(1) Ha a menedékkérő Magyarország területén házasságot kíván kötni, részt kíván venni hozzátartozója temetésén vagy esküvői szertartásán, avagy súlyosan beteg hozzátartozóját kívánja meglátogatni, az erre irányuló kérelmét a befogadó központ vezetője a menekültügyi hatósághoz továbbítja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eseményen való részvételt a várható helyszín és időtartam megjelölésével – a befogadó központ vezetője véleményének figyelembevételével – az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóság engedélyezi. Az eseményen való részvétel ideje alatt az őrzést a Rendőrség biztosítja.

(3) Az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóság a menedékkérő költségére gondoskodik a szállításról és a kísérésről.

23. §

(1) Ha a menedékkérőt a befogadó központban a nyomozó hatóság vagy más hatóság meg kívánja hallgatni, a meghallgatást a befogadó központ vezetője – előzetes egyeztetés alapján – engedélyezi.

(2) A menedékkérőnek a nyomozó hatóság részére történő kiadásáról az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóság a nyomozó hatóság indítványára dönt.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott kiadás időtartama az őrizet időtartamába beszámít.

24. §

(1) Ha az őrizet foganatosításának tartama alatt előzetes letartóztatás, szabadságvesztés, ideiglenes kiadatási letartóztatás, kiadatási letartóztatás, illetve szabálysértési eljárásban kiszabott elzárás vagy pénzbírság átváltoztatása folytán kiszabott elzárás végrehajtása érdekében értesítés érkezik, az értesítés beérkezésének napján az őrizetet meg kell szakítani és erről az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóságot, továbbá az őrizet meghosszabbításáról rendelkező bíróságot haladéktalanul értesíteni kell.

(2) Az őrizet (1) bekezdésben meghatározott célból és időtartamra történő megszakítása az őrizet időtartamába nem számít bele. Az őrizet foganatosítását a megszakítás időtartamának lejártakor tovább kell folytatni, kivéve, ha az őrizetet megszüntették, vagy annak időtartama lejárt.

25. §

A menedékkérőnek az őrizet időtartamának meghosszabbítása, illetve felülvizsgálata céljából történő bíróság elé állítását a Rendőrség végzi.

26. §

(1) A menedékkérőnek az őrizet végrehajtása helyéről történő rendkívüli eseménynek minősülő eltávozásáról a befogadó központ vezetője haladéktalanul értesíti az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóságot.

(2) A menedékkérőt érintő rendkívüli eseményt a befogadó központ köteles kivizsgálni és haladéktalanul jelenteni a befogadó központ törvényességi felügyeletét ellátó ügyésznek.

(3) A rendkívüli esemény vizsgálatát az eltűnt személyek felkutatásának és a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának rendjéről szóló miniszteri rendelet szerint kell lefolytatni, ha a menedékkérő halála rendkívüli halálesetnek minősülő módon következik be.

(4) Az elhunyt menedékkérő temetése, hamvasztása csak a hatósági boncolás megtörténte után, az befogadó központ felügyeletét ellátó ügyész hozzájáruló nyilatkozatának birtokában engedélyezhető.

(5) A menedékkérő haláláról a befogadó központ értesíti az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóságot.

27. §

(1) A menedékkérőnek a járóbeteg-szakellátás keretében történő vizsgálatra, gyógykezelésre történő szállítását, valamint az ennek időtartama alatt történő őrzését a Rendőrség végzi.

(2) Ha a menedékkérő fekvőbeteg-intézeti ellátásra szorul, a szállításról – az őrizetet elrendelő menekültügyi hatóság egyidejű értesítése mellett – a Rendőrség gondoskodik.

(3) A fekvőbeteg-intézeti ellátás esetén a menedékkérő őrzését a Rendőrség a menekültügyi hatóság felkérésére biztosítja.

(4) A befogadó központ egészségügyi szakasszisztens jelenlétét folyamatosan biztosítani köteles.

(5) Az őrizet végrehajtása során az orvosi rendelésen közreműködő tolmácsot – az orvos kérelme alapján – a befogadó központ biztosítja.

28. §

(1) A menedékkérőt az őrizet időtartamának lejártakor, illetve az őrizetet megszüntető jogerős határozatban meghatározott napon szabadítani kell.

(2) Az őrizet megszűnésekor meg kell állapítani,

a) a menedékkérővel szemben a 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet 26. §-a alá nem tartozó gyógykezeléssel kapcsolatos egészségügyi ellátás költségét, valamint

b) a menedékkérő által a befogadó központ fenntartójának szándékosan okozott kár összegét.

(3) A menedékkérő által a befogadó központ fenntartójának szándékosan okozott kár, továbbá az őrizet végrehajtásának ideje alatt a befogadó központ fenntartójának felelősségi körében a menedékkérőnek okozott kár megtérítése esetén az eljárást a 29-30. §-ban foglaltak szerint kell lefolytatni.

(4) A 29-30. § előírásait kell alkalmazni abban az esetben is, ha a kár a menedékkérő szállítása közben következett be.

(5) Az őrizetből történő szabaduláskor

a) a menedékkérővel szemben az őt terhelő, illetve a számára megelőlegezett költségek tekintetében el kell számolni, valamint

b) a menedékkérő letétben elhelyezett dolgait ki kell adni.

29. §

(1) A kárigényt

a) a menedékkérő a kár bekövetkezésétől számított három munkanapon belül,

b) a befogadó központnak vagy a szállítást végző Rendőrség kárt észlelő tagja haladéktalanul köteles bejelenteni a befogadó központ vezetője számára; a szóban bejelentett kártérítési igényt jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

(2) A menedékkérő által okozott kár megtérítése iránti igényt a befogadó központ vezetője a kár bekövetkezésétől számított három munkanapon belül az menedékkérővel írásban közli. Ha a kár okozásában több menedékkérő vett részt, felelősségüket egy eljárásban kell elbírálni.

(3) A menedékkérő által szándékosan okozott kár, továbbá a menedékkérő szállítása során okozott kár megtérítése tárgyában az eljárást a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója által kijelölt kárbiztos folytatja le.

(4) A befogadó központ vezetője a menedékkérő bejelentését, illetve a menedékkérővel szembeni igényét haladéktalanul továbbítja a kijelölt kárbiztosnak. Az eljárás azon a napon indul, amelyen a kárigény bejelentése a kárbiztoshoz megérkezett.

(5) A menedékkérőt az eljárás során meg kell hallgatni; amennyiben a nyilatkozattételt a menedékkérő megtagadja, ezt az iratokra fel kell jegyezni. A kártérítési eljárás során a legfontosabb eljárási cselekményeket, így különösen a kárigény bejelentését, a kár megfizetésére való felhívást, a bizonyítási eljárás során végrehajtott eljárási cselekményeket és a határozatokat írásban kell rögzíteni, az okirati bizonyítékokat a kártérítési ügy irataihoz csatolni kell.

(6) A menedékkérőt a kártérítési eljárásban meghatalmazottja képviselheti. Meghatalmazást csak ügyvédnek vagy olyan jogi képviselői jogosultsággal rendelkező más személynek lehet adni, aki a 11. § (1) bekezdésében foglaltak szerint ellenőrzés nélküli kapcsolattartásra jogosult.

(7) A meghatalmazott

a) jelen lehet az menedékkérő és a tanú meghallgatásán, amelynek időpontjáról az eljárási cselekmény napját megelőző nyolc munkanappal írásban értesíteni kell,

b) az ügy iratait – a menedékkérővel együtt – megismerheti, továbbá

c) jogosult tanú meghallgatását, illetve egyéb bizonyíték beszerzését kezdeményezni.

(8) A kártérítési eljárás során a menedékkérő jogosult az anyanyelvének vagy bármely más olyan nyelvnek a használatára, amelyet megért és amelyen képes magát megértetni. Szükség esetén a tolmács kirendeléséről a befogadó központ vezetője gondoskodik.

30. §

(1) A kártérítési eljárást a megindításától számított harminc napon belül le kell folytatni. Bonyolult megítélésű ügyben a kárbiztos az eljárást további harminc nappal meghosszabbíthatja, kivéve, ha a menedékkérő az eljárás megindításától számított harminc napon belül szabadul.

(2) A kárbiztos a kártérítés tárgyában határozattal dönt, amelynek tartalmaznia kell

a) a káresemény helyét, a kárbiztos nevét, az ügy számát,

b) a menedékkérő természetes személyazonosító adatait,

c) a kártérítés összegét, a menedékkérőt terhelő kártérítés esetén a megfizetés alóli mentesítésre vagy részletfizetésre vonatkozó rendelkezést,

d) a harmincnapos teljesítési határidőt,

e) a jogorvoslati lehetőségre történő felhívást, valamint

f) a határozat meghozatalának helyét, idejét, a kárbiztos aláírását és bélyegzőlenyomatot.

(3) A határozatot a jelen lévő menedékkérő előtt szóban ki kell hirdetni, és a menedékkérővel, valamint meghatalmazottjával a kihirdetést követő három munkanapon belül írásban is közölni kell. A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A menedékkérő, illetve meghatalmazottja az írásba foglalt határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül keresettel fordulhat az őrizet helye szerint illetékes bírósághoz. Ha a menedékkérő a határozatot nem veszi át, azt a kihirdetés napján közöltnek kell tekinteni. Az írásbeli határozat átvételének megtagadását az iratra fel kell jegyezni.

(4) Ha a menedékkérő és meghatalmazottja a befogadó központ fenntartójának írásbeli nyilatkozatot tesz arról, hogy a keresetindítási jogával nem él, és a határozatot tudomásul veszi, a teljesítési határidőt a nyilatkozat kézhezvételét követő naptól kell számítani. Ha a menedékkérő, illetve meghatalmazottja nem tesz nyilatkozatot, de nem él keresettel, a teljesítési határidő kezdő napja a kereset benyújtására nyitva álló határidő leteltét követő nap.

(5) A menedékkérő a kártérítési felelősségének megállapítása esetén a kár megtérítése alól részben vagy egészben mentesíthető, ha

a) a kárt nem bűncselekmény elkövetésével, vagy nem vagyoni előny megszerzése érdekében okozta, avagy a károkozás bűncselekmény elkövetése miatt következett be, de a menedékkérő jogai védelmében jogszerűen járt el, vagy

b) letéti pénzzel, jövedelemmel, illetve vagyonnal nem rendelkezik.

(6) Ha a kártérítés a menedékkérőtől nem hajtható be, a tartozást be nem hajtható követelésként el kell engedni. A kárt egészben vagy részben a befogadó központ fenntartója viseli, ha a be nem hajtható kártérítés elengedésére, illetve a teljes vagy részbeni megfizetés alóli mentesítésre került sor.

(7) A menedékkérő javára jogerősen megítélt kártérítést a teljesítési határidőn belül a menedékkérő letétjében kell elhelyezni. Ha a menedékkérő a teljesítési határidő letelte előtt szabadul, a jogerősen megítélt kártérítést a menedékkérő választása szerint szabadulásakor meg kell téríteni vagy az általa megjelölt személynek ki kell fizetni.

(8) Ha a menedékkérő a kártérítés tárgyában hozandó határozat meghozatala előtt szabadul, a kártérítési eljárást meg kell szüntetni. Ebben az esetben a menedékkérő, illetve a befogadó központ fenntartója a kártérítési igényét közvetlenül a bíróság előtt érvényesítheti.

3. A menekültügyi óvadék szabályai

31. §

A menekültügyi óvadék (a továbbiakban: óvadék) összegét a menekültügyi hatóság az elismerését kérő személyi és vagyoni körülményeire tekintettel állapítja meg. Az óvadék összege nem lehet kisebb 500 eurónál és nem haladhatja meg az 5000 eurót.

32. §

(1) Az óvadékot a menekültügyi hatóságnál készpénzben kell letenni.

(2) A készpénzben letett óvadékot euróban, vagy – az óvadék letételének napján a Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos árfolyamon átszámított értékben – magyar forintban (HUF) vagy amerikai dollárban (USD) lehet letenni.

(3) Az óvadékot az elismerést kérőnek az óvadék elrendeléséről szóló döntés közlésével egyidejűleg le kell tennie.

(4) Ha az elismerését kérővel szemben az óvadék letételét megelőzően menekültügyi őrizetet rendeltek el, ezt követően azonban a menekültügyi hatóság a rendelkezésre állást óvadék letételével biztosítottnak látja és óvadék letételét rendeli el, az óvadék letételét követően a menekültügyi őrizetet azonnal meg kell szüntetni.

33. §

Az óvadék készpénzben történő megfizetése esetén a három példányban kiállított átvételi elismervényen fel kell tüntetni

a) a befizetés jogcímét (menekültügyi óvadék),

b) az óvadék összegét számmal és betűvel,

c) az óvadék pénznemét,

d) az óvadék nyilvántartási tételszámát,

e) a befizetés időpontját,

f) az óvadék letételét megállapító határozat számát,

g) az óvadékot letevő természetes személyazonosító adatait, továbbá

h) ha a letevő nem azonos azzal a személlyel, akinek az érdekében az óvadékot letették, ez utóbbi személy nevét, lakcímét, szálláshelyét, vagy tartózkodási helyének címét, valamint a személyazonosságának igazolására szolgáló okmány számát.

34. §

(1) A menekültügyi hatóság az óvadék készpénzben történő megfizetését a pénz átvételével egyidejűleg az átvételi elismervény egy példányának az elismerését kérő részére történő átadásával igazolja. A menekültügyi hatóság az átvételi elismervényt annak átadásakor az aláírásával és a menekültügyi hatóság hivatalos bélyegzőjének lenyomatával látja el.

(2) Az óvadék megfizetésének időpontjaként az (1) bekezdés szerinti átvételi elismervény kiállításának időpontját kell tekinteni.

35. §

(1) A menekültügyi hatóság a letett óvadék összegét az elismerését kérő számára kiutalja, amennyiben a Tv. 33. §-ában és 49. § (5) bekezdésében meghatározott cél teljesült. A megfizetett óvadék kiutalása postai megküldéssel, a menekültügyi hatóság általi személyes átadással, vagy banki átutalással történhet.

(2) Eltérő rendelkezés hiányában a menekültügyi hatóság az óvadékot az elismerését kérő részére utalja ki. Ha az elismerését kérő teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatában az óvadék más személy részére történő kiutalását kéri, az óvadékot a nyilatkozatban megjelölt személynek kell kiutalni, feltéve, hogy az e személy nevét és bankszámlaszámát tartalmazó nyilatkozatát az elismerését kérő a kiutalásig a menekültügyi hatóságnak eljuttatta.

36. §

(1) A menekültügyi hatóság az óvadékot az annak átvételére jogosult részére külön határozat meghozatala nélkül, az óvadék visszaadásáról rendelkező jogerős határozat alapján – az elismerést kérő által letett pénzben – utalja ki.

(2) Ha az óvadék kiutalása banki átutalással történik, a kiutalásra az átutalással kapcsolatos költségekkel csökkentett összegben kerül sor.

37. §

(1) Amennyiben a Tv. 33. §-ában és 49. § (5) bekezdésében meghatározott cél nem teljesült, az elismerését kérő által letett menekültügyi óvadék a Magyar Államra száll.

(2) Az (1) bekezdés szerinti vagyonszállást a menekültügyi hatóság határozatban állapítja meg. A vagyonszállást megállapító határozat a menekültügyi eljárás befejező döntéssel együtt támadható meg. Amennyiben a menekültügyi hatóság az elismerését kérőt menekültként elismeri, a vagyonszállásról szóló döntéssel szembeni jogorvoslatra a Tv. 53. §-ában foglaltak megfelelően alkalmazandók.

3. Záró rendelkezések

38. §

Ez a rendelet 2013. július 1-jén lép hatályba.

39. §

(1) E rendelet a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. ... -i, 2013/.../EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(2) E rendelet az egy harmadik országbeli állampolgár, vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős

tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. ... -i, .../2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 28. cikke végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

TERVEZET!

A belügyminiszter

.../2013. (...) B M r e n d e l e t e

a kitoloncolás végrehajtásának szabályairól szóló 26/2007. (V. 31.) IRM rendelet, valamint a menekültügy szervezeti rendszeréről szóló 52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet módosításáról

A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 86. § (2) bekezdés *c)* pontjában, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 111. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján,

a 2. alcím tekintetében a menedéjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 93. § (3) bekezdés *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján,

az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 37. § *h)* pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az 1. alcím tekintetében az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 12. § *a)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró közigazgatási és igazságügyi miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. A kitoloncolás végrehajtásának szabályairól szóló 26/2007. (V. 31.) IRM rendelet módosítása

1. §

A kitoloncolás végrehajtásának szabályairól szóló 26/2007. (V. 31.) IRM rendelet 8. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A légi úton történő kitoloncolás feltételeinek megteremtése során, illetve annak foganatosításakor a harmadik államok kiutasított állampolgárainak két vagy több tagállam területéről történő kitoloncolására szolgáló közös légi járatok szervezéséről szóló, 2004. április 29-i, 2004/573/EK tanácsi határozat Mellékletét képező, a légi úton történő közös kitoloncolásokra vonatkozó biztonsági rendelkezésekről szóló közös iránymutatásokat megfelelően alkalmazni kell.”.

2. §

A kitoloncolás végrehajtásának szabályairól szóló 26/2007. (V. 31.) IRM rendelet 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„13. § (1) Ez a rendelet

a) a légi úton történő kiutasítás céljából történő átszállítás eseteiben biztosított segítségnyújtásról szóló, 2003. november 25-i, 2003/110/EK tanácsi irányelvnek, valamint
b) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i, 2008/115/EK

európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikk (5) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

(2) Ez a rendelet harmadik államok kiutasított állampolgárainak két vagy több tagállam területéről történő kitoloncolására szolgáló közös légi járatok szervezéséről szóló, 2004. április 29-i, 2004/573/EK tanácsi határozat végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.”.

2. A menekültügy szervezeti rendszeréről szóló 52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet módosítása

3. §

A menekültügy szervezeti rendszeréről szóló 52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet 1. § (2) bekezdés *e* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Hivatal a menekültügyi feladatai keretében)

„*e*) működteti és felügyeli a befogadó állomást és menekültügyi őrzött befogadó központot (a továbbiakban: befogadó központ);”.

4. §

A menekültügy szervezeti rendszeréről szóló 52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet a következő 4/A. §-sal egészül ki:

„4/A. § (1) A befogadó központ vezetőjét a Hivatal főigazgatója nevezi ki.

(2) A befogadó központban foglalkoztatottak kormánytisztviselők és közalkalmazottak.

(3) A befogadó központ napi huszonnégy órában folyamatosan működik.

(4) A befogadó központban

a) egészségügyi szolgálat,

b) szociális szolgálat,

c) ételmezési szolgálat, valamint

d) fegyveres biztonsági őrség

működik.”.

5. §

A menekültügy szervezeti rendszeréről szóló 52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. § A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokrólharmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2011. december 13-i, 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján a nemzeti kapcsolattartó pontra háruló feladatokat a Magyarország Európai Unió mellett működő Állandó Képvisellete látja el.”.

6. §

A menekültügy szervezeti rendszeréről szóló 52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet 8. § (1) bekezdése a következő *d)* ponttal egészül ki:

(E rendelet - a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvénnyel, valamint a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelettel együtt - a következő közösségi jogi aktusoknak történő megfelelést szolgálja:)

„*b)* a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i, 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 36. és 37. cikke;”.

7. §

Ez a rendelet 2007. július 1-jén lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

Az 1-2. §-sal egyetértek:

Dr. Navracsics Tibor
közigazgatási és igazságügyi miniszter

INDOKOLÁS

1. A Közös Európai Menekültügyi Rendszer megteremtésének elősegítése érdekében szükséges az uniós irányelvek és rendeletek módosításának megfelelően a hazai migrációs és menedékjogi szabályozást is átalakítani annak érdekében, hogy Magyarország eleget tehessen az uniós jogból fakadó kötelezettségeinek. A Közös Európai Menekültügyi Rendszer második szakaszának kiépítése 2013 első félévében következik be, de a korábbi uniós minimumszabályok felülvizsgálata már számos esetben konkrét eredményeket hozott. A menekültügyi csomag irányelvei közül elsőként a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i, 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (az ún. Kvalifikációs irányelv) került elfogadásra, amelynek átültetésének határideje 2013. december 21-jén jár le. Szükséges ezért a benne foglalt szabályoknak történő megfelelés érdekében a vonatkozó hazai jogszabályok megfelelő módosítása. A magyar menekültügyi jogszabályok nagyrészt megfelelnek a Kvalifikációs irányelv rendelkezéseinek, így a javasolt módosítások elsősorban pontosító jellegűek.

A Közös Európai Menekültügyi Rendszer kiépítése keretében politikai megállapodás született további uniós jogszabályokról. Kihirdetésük – technikai okokból – még nem történt meg, de szövegükben a társ-jogalkotók politikai megállapodást értek el, azok véglegesnek tekinthetők, így indokolt, hogy rendelkezéseikre figyelemmel valósuljon meg a hatályos magyar menekültügyi jogszabályok felülvizsgálata. Ezek a következő uniós jogi aktusok:

Az Európai Bizottság 2008 (815) számú végleges javaslata a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i, 2003/9/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Befogadási irányelv) átdolgozása. Az Európai Bizottság 2008 (820) számú javaslata az egy harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló (átdolgozott 343/2003/EK rendelet, a továbbiakban: Dublini Rendelet) és A rendelet közvetlenül alkalmazandó és közvetlen hatállyal bíró uniós jogi eszköz, így az abban foglalt rendelkezések átültetése nem szükséges, csupán végrehajtási rendelkezések megalkotása indokolt e két rendelet tekintetében.

2. Az Európai Bizottság 2012 tavaszán ún. EU Pilot eljárást (3322-12-HOME EU Pilot) indított, majd kötelezettségszegési eljárás megindítása várható Magyarország ellen. Ennek során több ponton hiányosságokat fogalmazott meg a magyar menekültügyi szabályozással kapcsolatban. Ennek megfelelően indokolt a hazai szabályozás korrekciója, különös tekintettel arra, hogy a bizottsági megkeresések nem teljesítése kötelezettségszegési eljárás lefolytatását és végső soron az Európai Unió Bírósága általi elmarasztalást is eredményezheti. Erre tekintettel 2013. során a menekültügyi jogszabályok átfogó, jogharmonizációt célzó áttekintése és módosítása valósul meg. Az EU Pilot eljárásban ismertetett megállapítások, illetve a Bizottság kötelezettségszegési megállapításai leginkább a befogadás anyagi feltételeivel és különösen a menedékkérők őrizetével kapcsolatosan jeleztek érdemi kifogásokat. E kifogások egy részét a menekültügyi, illetve a migrációs jogszabályok 2012. évi CLXXXI. törvénnyel megvalósított módosítása rendezte. A Bizottság kifogásaira, és az Európai Unió Bírósága C-357/09. számú (Kadzoev) ügyben hozott ítéletének (különösen az ítélet 45. pontjának) megállapításaira tekintettel szükséges a menekültügyi jogszabályok átfogó felülvizsgálata során – a legutóbbi jogszabály-módosítás alkalmával megerősített garanciákat megőrizve – a menekültügyi őrizet bevezetése, feltételeinek rögzítése

törvényi szinten. A Bizottság kifogására figyelemmel a menekültügyi őrizet önálló jogintézményként való bevezetése szükséges, ami megfelelő jogalapot hoz létre a menedékkérők őrizetbe vételére vonatkozóan. A menedékkérők őrizetére vonatkozó szabályokat, az őrizet sajátos jellegére és nagyrészt eltérő céljára tekintettel, az idegenrendészeti szabályozástól világosan el kell különíteni. A menekültügyi őrizet szabályait az átdolgozott befogadási irányelv rendelkezéseire figyelemmel szükséges meghatározni. A befogadási irányelv a korábbi uniós szabályozásnál jóval részletesebben rögzíti az őrizet szabályait, jelentősen erősíti a kérelmezőket megillető garanciákat. Előírja az őrizet alternatíváinak (kijelölt helyen való tartózkodás, jelentkezési kötelezettség, vagy pénzügyi garanciavállalás) jogszabályban rögzítését, meghatározza az őrizet elrendelésének okait, továbbá az őrizet maximális időtartamát, valamint a kapcsolódó, az uniós joggal összhangban lévő eljárási garanciáknak a rögzítésére is sor kerül. Az őrizet időtartamának lényegesen rövidebbnek kell lennie, mint az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizetnek. A menekültügyi őrizetet a jelenlegi őrzött szállásoktól eltérő és speciális elhelyezési körülményeket (épületen belüli szabad mozgás, művelődési és sportolási lehetőségek) biztosító intézményben kell végrehajtani. A menedékkérők engedély nélküli távozása és a menekültügyi eljárással való visszaélések magas arányára tekintettel szükséges a menekültügyi őrizet mielőbbi, 2013. július 1-jei bevezetése.

3. A menekültügyi őrizet elrendelésére a szükségesség és arányosság vizsgálatát követően kerülhet sor. A menekültügyi őrizet csak akkor rendelhető el, ha a törvényben meghatározott cél elérése más eszközzel nem biztosítható. A rendelkezésre állást biztosító intézkedések, mint a menekültügyi őrizet alternatíváinak alkalmazását minden egyes esetben mérlegelni kell, annak érdekében, hogy a menedékkérők őrizetbe vételére ne automatikusan kerüljön sor, hanem csak akkor, ha a törvényben meghatározott cél elérése más eszközzel nem biztosítható. A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 93. § (3) bekezdésének szövegén az egyes rendészeti tárgyú törvények módosításáról szóló T/11207. számú törvényjavaslat 107. §-ával átvezetni kívánt módosítás nyomán felhatalmazást kap az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter, hogy a menekültügyi óvadék összegének mértékével, az óvadék letételével összefüggő eljárási szabályokkal, valamint kezelésével kapcsolatos rendelkezéseket, továbbá a menekültügyi őrizet végrehajtására vonatkozó szabályokat meghatározza.

4. A kiszámíthatóság, jogbiztonság és egységes jogalkalmazás érvényre juttatása érdekében meg kell határozni a menedékkérők rendelkezésre állását biztosító intézkedések részletes szabályait. A rendelet tartalmazza a menekültügyi őrizetre vonatkozó szabályok egyértelmű és részletes rögzítését, elősegítve ezzel az őrizetbe vett menedékkérők jogainak maximális érvényesülését, valamint a hatékony hatósági feladatellátást. A végrehajtási szabályok az idegenrendészeti őrizethez képest speciális, kevésbé korlátozó szabályokat állapítanak meg, amely előírások figyelemmel vannak a Befogadási Irányelv által is megfogalmazott követelményekre, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő személyek helyzetére. Ezen eltérések különösen az alábbi területeken nyilvánulnak meg:

- a menekültügyi őrizeti rezsím a befogadó központon belül a lehető legkisebb mértékben korlátozza az őrizetbe vett személyek jogait (pl. pihenőidő alatt is nyitott lakóhelyiségek, korlátozás nélküli csomag- és levélküldés, illetve -fogadás, felügyelet nélküli kapcsolattartás);
- a menekültügyi őrizet végrehajtása során elérhető szociális asszisztencia azonos minőségű a befogadó állomásokon biztosítóval, egyes szempontok szerint meg is haladja azt, tekintettel az őrizeti körülményekre.

A rendelet szabályozza továbbá a menekültügyi óvadék letételével és kezelésével kapcsolatos eljárásrendet valamint részletszabályokat, pontosan meghatározva az óvadék visszaadásának és esetleges átszállásának körülményeit.